

Time: 2 Hours

Total Marks: 60

- N.B:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

- Q. 1) (a) Distinguish between Traditional HRM and Strategic HRM. (15)
(b) What are the different psychological and behavioural issues involved in HRP?
OR
(c) Write a note on Human Resource Information System. (15)
(d) Explain the various factors affecting to the recruitment process.

- Q. 2) (a) How designing of effective training programme can be done? (15)
(b) Describe various techniques of Management Development Programme.
OR
(c) Explain the process involved in performance appraisal of the employees. (15)
(d) Write a note on managing of dismissal of an employee.

- Q. 3) (a) Elucidate the features of Industrial Dispute Act. (15)
(b) Discuss the recent changes in Social Security Act.
OR
(c) Highlight the features of Child and Women Labour Act. (15)
(d) What are the different features of Provident Fund Act?

Q. 4) A) Fill in the blanks with appropriate options. (5)

- 1) _____ challenge is not be faced by HR manager.
a) Corporate Restructuring b) Retention of Competent Manpower
c) Recession d) None of these
- 2) _____ describes the candidate's requirement for the job.
a) Job Specification b) Job Description
c) Job Downsizing d) Job Rotation
- 3) _____ is a process of identifying and developing new leaders, who can replace old leaders when they leave, retire or die.
a) Succession Planning b) Budgeting
c) Orientation d) Demotion
- 4) _____ act provides medical insurance to employees and their dependents.
a) Payment of Gratuity b) ESIS
c) Provident Fund d) Payment of Wages
- 5) _____ helps in ensuring safety of employees at workplace.
a) Safety Devices b) Safety Training
c) Maintenance of Machinery d) All of these

Q. 4. B) State whether the following statements are True or False. (5)

1. Online selection process involves lots of paperwork.
2. Performance Appraisal facilitates promotion of an employee.
3. Knowledge enrichment of employees is not necessary.
4. The objective of Minimum Wages Act is to protect employees from exploitation.
5. Employee Engagement develops negative attitude of employee towards the organization.

Q. 4. C) Match the Column.

(5)

Group A	Group B
1) HRIS	a) Protection women at workplace
2) Training	b) McKinsey
3) Prevention of Sexual Harassment Act	c) Improves Capacity of Employees
4) Trade Union Act	d) HR Software
5) Talent Management	e) Improves industrial relations

OR

Q4. Write Short notes on (Any Three)

(15)

- 1) Role of organization in ensuring mental and physical health of employees.
- 2) Safety Programmes for employees
- 3) Managing Millennials
- 4) Need of Work Life Balance
- 5) Importance of Talent Management

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(गुण: १००)

सूचना १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानवी.

प्र.१ला. (अ) पारंपारिक व आधुनिक मानव संसाधन व्यवस्थापन यांतील फरक स्पष्ट करा (१५)

(ब) मानव संसाधन योजनेमध्ये समाविष्ट होणाऱ्या विविध मानसिक व वर्तनात्मक समस्या कोणत्या आहेत?

किंवा

(क) मानव संसाधन माहिती प्रणालीवर टीप लिहा.

(१५)

(ड) भरती प्रक्रियेवर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

प्र.२रा. (अ) प्रभावी प्रशिक्षण योजनेची रचना कशी करता येऊ शकते? (१५)

(ब) व्यवस्थापन विकासात्मक कार्यक्रम यांतील विविध तंत्रांचे वर्णन करा.

किंवा

(क) कर्मचाऱ्यांच्या कामगिरीच्या मुल्यमापनामध्ये समाविष्ट होणारी प्रक्रीया स्पष्ट करा. (१५)

(ड) कर्मचारी बरखास्तपणाच्या व्यवस्थापनावर टीप लिहा.

प्र.३रा. (अ) औद्योगिक कलह अँक्टमधील वैशिष्टे स्पष्ट करा. (१५)

(ब) सामाजिक सुरक्षा अँक्टमध्ये अलीकडे झालेले बदलांची चर्चा करा.

किंवा

(क) बाल व महिला श्रमिक अँक्टमधील वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा. (१५)

(ड) भविष्य निर्वाह निधी अँक्टमधील विविध वैशिष्टे कोणती आहेत?

प्र. ४था अ) खालील दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य तो पर्याय निवडा. (०५)

१. मानव संसाधन व्यवस्थापकाला _____ ह्या आवाहनाला सामोरे जावे लागत नाही.

अ) संघटन पुनर्संरचना (Corporate Restructuring)

ब) सक्षम मनुष्यबळ धारणा (Retention of Competent Manpower)

क) मंदी (Recession)

ड) यापैकी काही नाही

२. _____ हे काम/नोकरी करण्याकरिता लागणाऱ्या उमेदवाराच्या आवश्यकतेचे वर्णन करते.

अ) काम वैशिष्टेकरण (Job Specification)

ब) कामाचे वर्णन (Job Description)

क) कामावरून कमी करणे (Job Downsizing)

ड) फिरते काम (Job Rotation)

३. _____ प्रक्रियेमध्ये जेव्हा वृद्ध/जुने उमेदवार काम सोडतात, निवृत्त होतात किंवा मृत्यू पावतात व नविन उमेदवार शोधून त्यांचा विकास केला जातो.
 अ) उच्च स्तरावरील बढती नियोजन ब) अंदाजपत्र बनविणे
 क) अभिमुखता ड) पदावन्ती
४. _____ अँक्टनुसार कर्मचारी व त्यांच्यावर अवलंबून असणाऱ्यांना वैद्यकीय विमा उपलब्ध करून देण्याचे कार्य होते.
 अ) उपदान प्रदान अधिनियम (Payment of Gratuity) ब) कर्मचारी राज्य विमा योजना (ESIS)
 क) भविष्य निर्वाह निधी (Provident Fund) ड) वेतन प्रदान अधिनियम (Payment of Wages)
५. _____ हे कर्मचाऱ्यांचे कामाच्या जागेवरील सुरक्षिततेची खात्री देण्यास मदत करते.
 अ) सुरक्षा साधने ब) सुरक्षा प्रशिक्षण
 क) यंत्रसामग्रीची देखभाल ड) यापैकी सर्वच

प्र. ४था. ब) खालील विधाने खरे किंवा खोटे ते सांगा.

(०५)

- १) ऑन लाईन भरती प्रक्रियेमध्ये बऱ्याच कागदपत्रांचा समावेश होतो.
- २) कामगिरीचे मूल्यमापन हे कर्मचाऱ्यांच्या बढती मध्ये साहाय्य करते.
- ३) कर्मचाऱ्यांच्या ज्ञान समृद्धीची काही गरज नसते.
- ४) कर्मचाऱ्यांचे शोषणापासून सुरक्षा करणे हे किमान वेतन अँक्टचे उद्दिष्ट आहे.
- ५) कर्मचारी प्रतिबद्धता कर्मचाऱ्यांमध्ये संस्थेबद्दल नकारात्मक दृष्टीकोन निर्माण करते.

प्र. ४था. क) योग्य जोड्या लावा

(०५)

गट अ	गट ब
१. एच. आर. आय. अस. (HRIS)	अ) महिलांची कामाच्या ठिकाणी सुरक्षा
२. प्रशिक्षण	ब) मॅकिन्से (McKinsey)
३. लैंगिक शोषण प्रतिबंध अँक्ट	क) कर्मचाऱ्यांची क्षमता सुधारते
४. श्रमिक संघ अँक्ट	ड) मानव संसाधन सॉफ्टवेअर (Software)
५. प्रतिभा व्यवस्थापन	इ) औद्योगिक संबंधात सुधार

किंवा

प्र. ४था. टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

(१५)

- १) कर्मचाऱ्यांचे मानसिक आणि शारीरिक आरोग्य राखण्यामध्ये संस्थेची भूमिका
- २) कर्मचाऱ्यांसाठी सुरक्षा योजना
- ३) Managing Millennials
- ४) कार्य जीवन यांच्या ताळमेळेची गरज
- ५) प्रतिभा व्यवस्थापनाचे महत्त्व

-----S-----